

طراحی الگوی مقتدرسازی الکترونیکی به منظور ارتقاء سطح مشارکت در بازآفرینی نواحی دچار افت شهری اصفهان*

خاطره امیری^۱، محمد مسعود^{۲*}، داریوش مرادی چادگانی^۳، نگین صادقی^۴، فرامرز صافی اصفهانی^۵
^۱ دانشجوی دکتری شهرسازی، دانشگاه آزاد اسلامی واحد اصفهان (خوراسگان)، اصفهان، ایران.
^۲ استاد دانشکده معماری و شهرسازی، دانشگاه هنر، اصفهان، ایران.
^۳ استادیار دانشکده معماری و شهرسازی، دانشگاه هنر، اصفهان، ایران.
^۴ استادیار دانشکده معماری و شهرسازی، دانشگاه آزاد اسلامی واحد اصفهان (خوراسگان)، اصفهان، ایران.
^۵ استادیار دانشکده کامپیوتر، دانشگاه آزاد اسلامی واحد نجف آباد، اصفهان، ایران.
 (تاریخ دریافت مقاله: ۹۹/۲/۲۹، تاریخ پذیرش نهایی: ۹۹/۴/۱۶)

چکیده

بازآفرینی شهری راهکار نوین مداخله در نواحی دچار افت شهری است، که از مقتدرسازی اجتماع محلی در راستای ارتقاء سطح مشارکت ساکنان به منظور حل مشکلات این گونه نواحی بهره می‌برد. این مقاله با هدف دستیابی به الگوی تطبیق یافته فرایند مقتدرسازی اجتماع محلی بر بستر فضای سایبرنتیک (مقتدرسازی الکترونیکی) در نواحی دچار افت شهری اصفهان بر پایه یک پژوهش با ویژگی‌هایی چون استقرایی، کاربردی و توصیفی-تحلیلی استوار است. در این مقاله روش‌های تحلیل ذی‌نفعان با استفاده از تحلیل ماتریس قدرت-منفعت، تحلیل‌های آمار توصیفی، انجام آزمون‌های ناپارامتریک میانگین فریدمن و همبستگی اسپیرمن در محیط نرم افزار SPSS و انجام نمونه گیری تصادفی ساده (با تعداد ۵۶۰ نمونه) برای جمعیت آماج پژوهش، به وسیله نقشه‌نگاری ذهنی به کار گرفته شده است. نتایج تحلیل‌های انجام شده به ارزیابی سطح مشارکت پذیری الکترونیکی ساکنان نواحی دچار افت شهری اصفهان از راه ارزشگذاری سنج‌ها و نشانگرهای فرایند مقتدرسازی الکترونیکی و تولید الگوی تطبیق یافته فرایند مقتدرسازی الکترونیکی در نواحی دچار افت شهری اصفهان منجر شده است. مهم‌ترین یافته‌های برآمده از انجام تحلیل‌ها نشان می‌دهند فرایند مقتدرسازی الکترونیکی در نواحی دچار افت شهری اصفهان از سنج‌های آموزش الکترونیکی، یادگیری الکترونیکی، آگاهی، مشاوره الکترونیکی و درگیری الکترونیکی تشکیل شده است و در قلمرو عمل و اختیار بازآفرینی شهری زمینه را برای ارتقاء مشارکت عمومی فراهم می‌کند.

واژه‌های کلیدی

نواحی دچار افت شهری، مشارکت الکترونیکی، مقتدرسازی الکترونیکی، فضای سایبرنتیک، بازآفرینی شهری، اصفهان.

* مقاله حاضر برگرفته از رساله دکتری نگارنده اول، با عنوان «تبیین الگوی فرایند مقتدرسازی اجتماع منسجم محلی با به کارگیری ظرفیت‌های فضای سایبرنتیک در بافت‌های دچار افت شهری در شهر اصفهان» می‌باشد که با راهنمایی نگارندگان دوم و سوم و مشاوره نگارندگان سوم و چهارم در دانشکده معماری و شهرسازی دانشگاه آزاد اسلامی واحد اصفهان (خوراسگان) ارائه شده است.

** نویسنده مسئول: تلفن: ۰۹۳۳۱۳۷۵۷۱، نمابر: ۰۳۱-۳۷۸۸۶۳۸۷، E-mail: mil.m.masoud@au.ac.ir.

مقدمه

براین اساس این مقاله در پاسخ به پرسش‌های دوگانه (۱) ساکنان نواحی دچار افت شهری اصفهان برای درگیر شدن در فرایندهای مشارکت الکترونیکی بر پایهٔ مقتدرسازی اجتماع محلی در بازآفرینی محله خود تا چه حدی آمادگی و ظرفیت دارند؟ (۲) الگوی مقتدرسازی الکترونیکی به‌منظور درگیر نمودن ساکنان این نواحی در فرایندهای مشارکت الکترونیکی در بازآفرینی محله خود چگونه است؟ نوشته شده است و در تناظر با پرسش‌ها، اهداف دوگانه (۱) دستیابی به سطح آمادگی مشارکت الکترونیکی ساکنان نواحی دچار افت شهری اصفهان در تحقق اهداف بازآفرینی محلات دچار افت شهری اصفهان، (۲) تولید الگوی مقتدرسازی الکترونیکی به‌منظور درگیر نمودن ساکنان نواحی دچار افت شهری اصفهان در فرایندهای مشارکت الکترونیکی در بازآفرینی محلات، طراحی و تدبیر شده است.

به‌منظور دستیابی به اهداف مقاله، فرایند انجام پژوهش در شش مرحله پیموده شده است (تصویر ۱). بر پایهٔ مراحل شش‌گانه انجام پژوهش، یک پژوهش استقرایی برخوردار از ویژگی‌های دوگانهٔ توصیفی-تحلیلی و تحلیلی-تجویزی تدبیر شده است که توصیف ویژگی‌های محلات دچار افت شهری و ویژگی‌های جمعیت آماج و نیز ویژگی‌های فرایند مقتدرسازی الکترونیکی در فضای سایبرنتیک را براساس تحلیل متون مدون و تحلیل‌های آماری توصیفی در دستور کار خود دارد. افزون بر این، تحلیل‌های سنجش سطح آمادگی برای مشارکت الکترونیکی ساکنان نواحی دچار افت شهری اصفهان، با به‌کارگیری فنون تحلیلی کمی چون آزمون‌های میانگین و همبستگی ناپارامتریک (میانگین فریدمن و همبستگی اسپیرمن) به این پژوهش ماهیت تحلیلی می‌دهد. انجام تحلیل یکپارچه یافته‌های برآمده از مراحل توصیف و تحلیل با استفاده از روش‌های تحلیل محتوی و نقشه‌نگاری انگاشتی^۲ و پیشنهاد الگوی مقتدرسازی الکترونیکی ساکنان نواحی دچار افت شهری اصفهان به‌منظور ارتقاء سطح مشارکت آن‌ها در بازآفرینی این نواحی، ماهیت تجویزی پژوهش را پشتیبانی می‌کند.

انجام پژوهش و فنون و روش‌های کمی و کیفی مورد استفاده در مراحل آن، بر پایهٔ دو مرحله گزینش انجام شده است. در مرحلهٔ نخست انتخاب فرایند پژوهش مبتنی بر الگوی فرایند مقتدرسازی الکترونیکی انجام شده است که گام‌های انجام پژوهش را معرفی می‌کند (Saden, 1987; Rapaport, 2014; Makintosh, 1997). در مرحلهٔ دوم فنون و روش‌های قابل به‌کارگیری در فرایند انجام پژوهش با استفاده از مرور تجارب داخلی و خارجی انتخاب شده‌اند (Southern & Townsend, 2005; Nemer & Tsikerdeksi, 2017; Defilippi & Balbo, 2011; Shaki Ahmad & Norian, 2014).

پیدایش نواحی دچار افت شهری یکی از پیامدهای گسترش سریع شهرها بعد از انقلاب صنعتی است. این نواحی دربردارندهٔ ترکیب پیچیده‌ای از مشکلات زیست‌محیطی، کالبدی، اقتصادی، اجتماعی است که به تشدید فرسودگی، فقر، بیکاری، ناپایداری سکونت، انواع آلودگی‌های محیطی و ناهنجاری‌های اجتماعی می‌انجامد (شاطریان و اکبری ارمکی، ۱۳۹۴، ۱۲۱؛ عدلیب، ۱۳۹۴، ۱۹۱) وجود مشکلات گوناگون و پیچیده در نواحی دچار افت شهری و از دست رفتن تدریجی سطح برخورداری ساکنان آن نواحی، باعث تشدید مشکلات و گسترش بیشتر آن‌ها می‌شود.

این موضوع انگیزهٔ کافی برای سیستم‌های مدیریت و برنامه‌ریزی شهری به‌منظور مداخله در این نواحی و کاهش مشکلات ایجاد می‌کند. مداخله در این نواحی دامنه گسترده‌ای از رهیافت‌های سنتی چون حفاظت و مراقبت تاریخیافته‌های نوین چون بازآفرینی و نوزایی شهری را پوشش می‌دهد (حبیبی و مقصودی، ۱۳۸۴، ۵۸). رهیافت^۱ بازآفرینی شهری بازتولید فضاهای شهری پویا بر پایهٔ مشارکت عمومی و خصوصی را در دستور کار خود دارد و در مسیر دستیابی به هدف ارتقاء مشارکت عمومی ساکنان در بازآفرینی سکونت‌گاه‌های خود، مقتدرسازی اجتماعات محلی را نیز به این دستور کار افزوده است (Roberts & Sykes, 2000, 120).

مقتدرسازی اجتماعات محلی در پی افزایش سهم ساکنان از ساختار و منابع قدرت در جامعه و ارتقاء توانایی آن‌ها برای مشارکت در هدایت و کنترل دگرگونی‌های محیط زندگی و پیرامون آن است و در بستر ارتباطات و همکاری بین ساکنان و تصمیم‌گیرندگان شکل می‌گیرد. این فرایند در بستر فضای سایبرنتیک به‌عنوان فرایند مقتدرسازی الکترونیکی به دنبال تسهیل روابط بین شهروندان و تصمیم‌گیرندگان است.

از این رو فضای سایبرنتیک ابزاری است که تحقق فرایند مقتدرسازی را تسهیل می‌بخشد. استفاده از این ابزار در مدیریت شهری گامی مؤثر در رسیدن به حکمرانی مطلوب است. اگر چه به کارگیری ابزار فضای سایبرنتیک در کشور ایران به دلیل وجود مشکلاتی هم چون اقتصادی، فرهنگی، سیاسی مورد توجه واقع نشده است؛ اما استفاده روز افزون شهروندان از این ابزار و قابلیت‌های آن سبب می‌شود که مدیریت شهری در پی به‌کارگیری این ابزار باشد. همان گونه که در شهر اصفهان نهادهایی چون شهرداری و شورای شهر به دنبال استفاده از فضای سایبرنتیک در راستای ارتقاء مشارکت شهروندان می‌باشند. از این رو هدف این پژوهش دستیابی به الگوی فرایند مقتدرسازی الکترونیکی در راستای بازآفرینی نواحی دچار افت شهری با توجه به کمبودها و نقصان‌های موجود در شرایط فعلی می‌باشد.

چهارچوب نظری

بهره‌گیری از آنها به‌عنوان فرایند تسهیل‌کنندهٔ سیاست‌های مداخله در نواحی دچار افت شهری همراه است (Tallon, 2013, 4). در این رهیافت، ویژگی‌هایی همچون تأکید بر نگرش فضایی در مداخله، مشارکت عمومی در اجرای پروژه‌ها، مشارکت عمومی-خصوصی^۴ و بهره‌گیری از پشتیبانی نهادهای محلی و عمومی؛ این رهیافت را

بازآفرینی شهری^۳ یکی از رهیافت‌های مداخله به‌منظور حل مشکلات نواحی دچار افت شهری است که با ارتقا مهارت‌ها و ظرفیت ساکنان این نواحی برای مشارکت در فرصت‌ها و

افت شهری با پیاده‌سازی و پیمودن فرایند مقتدرسازی اجتماع محلی ارتقاء پیدا می‌کند. مقتدرسازی اجتماع محلی^۵ به کنترل افزایش یافته ساکنان به‌عنوان دستاوردهای جمعی اطلاق می‌شود که قدرت نهادی، اجرایی و سیاسی را در یک اجتماع افزایش می‌دهد و به افراد توانایی بهبود شرایط زندگی خود را می‌دهد (Rappa-Nkosi, 2003, 201; port, 1987, 131; شریفیان ثانی، ۱۳۸۰، ۴۲).

بر این اساس، افزایش قدرت^۶ در مقتدرسازی اجتماع محلی به معنای دستیابی به توان در اختیار گرفتن شرایط محیط زندگی است که اراده عمل برای دیگران را برمی‌انگیزد، نیازمند درک مفهوم گفت‌وگو و آموزش منتقدانه در محیط گفت و شنود است و ارتباط نزدیک با آزادی و تمرین آن از راه آموزش دارد (آزادی بر افراد آزاد و کسانی که حق انتخاب دارند) (اشرف نظری، ۱۳۹۰، ۳۴۵؛ دریفوس و رایبیسو، ۱۳۷۸، ۱۷۸؛ بهیان، ۱۳۸۷، ۱۵). به کارگیری آموزش در فرایند مقتدرسازی الکترونیکی، به افزایش یادگیری و آگاهی ساکنان (آگاهی نه به معنای مطلع بودن و انباشت اطلاعات، بلکه به معنای عقلانیت و وجود رفتار تحلیل‌گر در افراد) در نواحی دچار افت شهری می‌انجامد (Freire, 1972, 154).

این نوع آگاهی همراه با درک معانی است که ساکنان این نواحی را به‌سوی شهروندانی پویا، خلاق و در تعامل با جهان هدایت می‌کند و افرادی آگاه، متفکر، نقاد و مشارکت‌جو در راستای مشارکت در تصمیم‌گیری سیاست‌گذاری در فرایندهای مرتبط با بازآفرینی شهری محل سکونت خود تربیت می‌کند (Sanford & Rose, 2007, 415; Freire, 1972, 156)؛ بنابراین تحقق مقتدرسازی الکترونیکی اجتماعات محلی نیازمند پیمودن مراحل آموزش، یادگیری، آگاهی ساکنان بر پایه به کارگیری فناوری اطلاعات و ارتباطات (ICT) در بستر فضای سایبرنتیک است (Sadden, 1997, 136-160). افزون‌براین، یک مشارکت الکترونیکی آگاهانه بر پایه یک فرایند مقتدرسازی اجتماع محلی الکترونیکی^۷ در بستر فضای سایبرنتیک استوار می‌شود که مراحل کلان آن را اطلاع‌رسانی الکترونیکی^۸، مشاوره الکترونیکی^۹، همکاری الکترونیکی^{۱۰} و درگیری الکترونیکی^{۱۱} معرفی کرده‌اند (Abu-Shanab, 2013, 13). فرایند مقتدرسازی الکترونیکی با به کارگیری فناوری اطلاعات و ارتباطات (ICT) همراه است و مشارکت الکترونیکی ساکنان در تصمیم‌گیری و سیاست‌گذاری برای حل مشکلات محل

به‌گونه‌ای از برنامه‌ریزی فضای و یکپارچه از اقدامات مؤثر در حل مشکلات نواحی دچار افت شهری ارتقاء داده است که بر پایه انگاشت‌های پایداری، حکمرانی محلی و مشارکت عمومی استوار شده است (Roberts & Sykes, 2000). با توسعه فناوری اطلاعات و ارتباطات (ICT) و گسترش کاربرد آن در قلمرو دانش برنامه‌ریزی شهری در دهه ۱۹۹۰ میلادی زمینه برای معرفی و به کارگیری مشارکت عمومی الکترونیکی و در پی آن مقتدرسازی الکترونیکی بر پایه زیرساخت‌های فضای سایبرنتیک در راستای تحقق اهداف بازآفرینی شهری نیز فراهم شد (Macintosh, 2004, 10). در این زمینه می‌توان تجارب استفاده از فناوری اطلاعات و ارتباطات در بازآفرینی محلات دچار افت شهری در شهر ساندرلند انگلستان (Southern & Townsend, 2005, 266)، استفاده از فضای سایبرنتیک در راستای مقتدرسازی ساکنان نواحی دچار افت شهری به‌ویژه ساکنان نواحی سکونت‌گاه‌های غیررسمی در برزیل و ایتالیا که در پی مقتدرسازی شهروندان با استفاده از ارتقا آگاهی و یادگیری است (Defilippi & Balbo, 2011, 67) در کشورهای بیشتر توسعه‌یافته و تجارب استفاده از ابزار فناوری اطلاعات و ارتباطات و فضای سایبرنتیک به منظور مقتدرسازی الکترونیکی ساکنان سکونت‌گاه‌های غیر رسمی در بنگلادش (Sahid Ullah, 2017, 101) (Nemer & Tsikerdekis, 2017, 2)، استفاده از تجارب تأثیرات فناوری اطلاعات و ارتباطات در مقتدرسازی و توسعه اجتماعی در بین بومیان امریکای لاتین (Gigler, 2004, 2005)، استفاده از مقتدرسازی الکترونیکی در عربستان سعودی (Alharbi & Sohaib, 2017, 100)، مقتدرسازی الکترونیکی در راستای پایداری و حل مشکلات نواحی دچار افت شهری در پاکستان (Shaki Ahmad & Norian, 2014, 76) در کشورهای در حال توسعه را مورد توجه قرار داد.

مشارکت الکترونیکی با فراهم نمودن امکان تبادل داده و اطلاعات در فضای سایبرنتیک و تسهیل دسترسی به آن‌ها و ترویج گفتگو و تعامل بین ساکنان و تصمیم‌گیرندگان در راستای افزایش سطح شفافیت، پاسخگویی و دموکراسی در جامعه، به کار گرفته می‌شود و زمینه را برای مشارکت مردمی آگاهانه را فراهم می‌کند (Lee & Kim, 2014, 288; Macintosh, 2004, Chen et al., 2017, 48). مشارکت مردمی آگاهانه، در تصمیم‌گیری برای حل مشکلات نواحی دچار

داده و اطلاعات بین تصمیم‌گیرندگان، ساکنان و محتوای جریان داده و اطلاعات قابل پیاده‌سازی و سنجش است (Abu-shanab and Al-dalou, 2013, 24).

پنجم: مشاوره الکترونیکی به منظور گردآوری بازخورد عمومی از آگاهی ساکنان و استفاده از گزینه‌های جایگزین پیشنهادشده (گزینه‌های تصمیم) توسط ساکنان بر پایه ارتباطات دوطرفه بین ساکنان و تصمیم‌گیرندگان در فرایند مقتدرسازی الکترونیکی به کارگرفته می‌شود. مشاوره الکترونیکی با نشانگرهای سرمایه اجتماعی به‌عنوان پایه مشارکت بین ساکنان و تصمیم‌گیرندگان در نواحی دچار افت شهری قابل پیاده‌سازی و سنجش است (Makinen, 2006, 36-39).

ششم: همکاری الکترونیکی به ارتقاء درک تصمیم‌گیرندگان از مشکلات سکونت در نواحی دچار افت شهری و راه‌حل آن‌ها بر پایه مشارکت و مشاوره متقابل بین آن‌ها و ساکنان می‌انجامد و نیازمند شفافیت و مسئولیت‌پذیری متقابل می‌باشد (Thomson et al., 2007, 25).

هفتم: درگیری الکترونیکی در پی‌گسترش تعامل ساکنان با تصمیم‌گیرندگان، ساکنان را قادر می‌سازد فعالانه در توسعه گزینه‌های جایگزین تصمیم و شناسایی راه‌حل‌ها با تصمیم‌گیرندگان همکاری داشته باشند. مطالبه‌گری، پاسخگویی، قدرت تصمیم‌گیری، اثرگذاری بر تصمیم‌ها، تمرکززدایی از قدرت، مشارکت سازنده و توانایی مهار سرنوشت نشانگرهای معرفی شده برای پیاده‌سازی و سنجش درگیری الکترونیکی هستند (Abu-shanab and Al-dalou, 2013)؛ گزارش سازمان ملل ۲۰۱۸).

ویژگی‌های بنیادین برآمده از عناصر و اجزای فرایند مقتدرسازی الکترونیکی که باهدف پشتیبانی از ارتقاء مشارکت عمومی ساکنان نواحی دچار افت شهری در بازآفرینی شهری پیاده‌سازی می‌شود، مجموعه‌ای از سنج‌ها و نشانگرها را در اختیار قرار می‌دهد که سنجش سطح مورد انتظار از مشارکت را در چارچوب مشارکت الکترونیکی و در بستر فضای سایبرنتیک امکان‌پذیر می‌کند. افزون براین، سنج و نشانگرهای مورد نیاز برای سنجش زیرساخت‌های فضای سایبرنتیک به‌منظور پشتیبانی

سکونت آن‌ها را تسهیل می‌کند (Makinen, 2006, 45). الگوی کلان فرایند مقتدرسازی الکترونیکی به‌منظور ارتقا سطح مشارکت ساکنان در بازآفرینی شهری نواحی دچار افت شهری را به‌صورت فشرده می‌توان در یک چارچوب انگاشتی نمایش داد که در آن یک چرخه تکرار شونده از مراحل آموزش الکترونیکی^۱، یادگیری الکترونیکی^۲، آگاهی^۳، اطلاع‌رسانی الکترونیکی، مشاوره الکترونیکی، همکاری الکترونیکی و درگیری الکترونیکی در بستر فضای سایبرنتیک در راستای ارتقاء مشارکت ساکنان برای حل مشکلات نواحی دچار افت شهری به‌نظم درآمده و سازماندهی می‌شود (تصویر ۲).

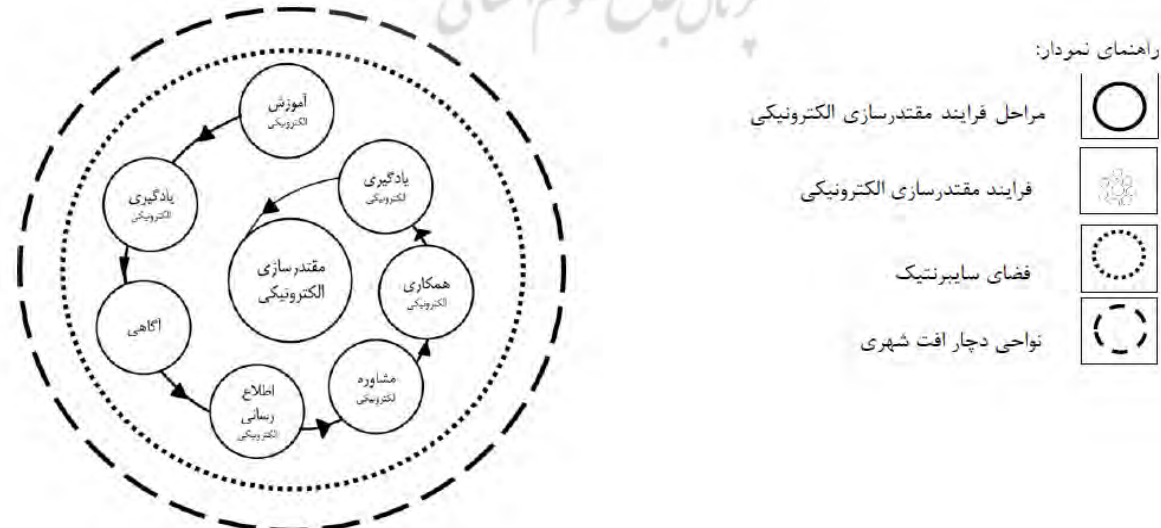
ویژگی‌های بنیادین در فرایند مقتدرسازی الکترونیکی را بر پایه ویژگی‌های عناصر و اجزای آن، این‌گونه می‌توان معرفی نمود:

نخست: آموزش الکترونیکی با هدف آموزش تفکر منتقدانه به ساکنان در بستر فضای سایبرنتیک تدبیر شده است و بر پایه نشانگرهای زیرساخت آموزش، آموزش فرایند مقتدرسازی اجتماع محلی، بستر و محیط آموزش به‌عنوان فضای آموزشی و ویژگی‌های مربی قابل سنجش و پیاده‌سازی است (هراوند و کاشانچی، ۱۳۹۲، ۱۹؛ فرهادی، ۱۳۸۴، ۵۲؛ بابایی، ۱۳۸۹، ۱۲۴).

دوم: یادگیری الکترونیکی به‌منظور ارتقاء مهارت‌های ساکنان در استفاده از فضای سایبرنتیک در راستای پیشبرد اهداف فرایند مقتدرسازی اجتماع محلی معرفی شده است و از نشانگرهای برخوردار از مهارت‌های فرایند مقتدرسازی الکترونیکی تشکیل شده است (Mahdizadeh et al., 2015, 150; Parsazadeh et al., 2013, 45).

سوم: آگاهی باهدف شکل‌گیری و ارتقاء رفتار تحلیل‌گرانه و کسب مهارت‌های انتقادی ساکنان در فرایند مقتدرسازی الکترونیکی گنجانده شده است و نشانگرهای آگاهی از خود، آگاهی از زیرساخت‌ها، آگاهی از فرایند مقتدرسازی برای سنجش آن به کارگرفته می‌شوند (Friere, 1972, 156; غیاثوند، ۱۳۹۰، ۱۲۵؛ زیاری و دیگران، ۱۳۹۲، ۶۰).

چهارم: اطلاع‌رسانی الکترونیکی تبادل دانش و اطلاعات و پشتیبانی از ارتقاء آگاهی ساکنان از سیاست‌ها و تصمیم‌های تصمیم‌گیرندگان در بستر فضای سایبرنتیک است که با نشانگرهای گونه‌بندی تبادل

نواحی دچار افت شهری اصفهان باشند، بیان می‌شود:

مرحله نخست: این مرحله به مطالعه چارچوب‌های نظری، فنی، تجربی در موضوعات مشارکت الکترونیکی، مقتدرسازی الکترونیکی و با استفاده از روش تحلیل متون مدون، بازبینی و بازنویسی متون از طریق مطالعات اسنادی، میدانی و کتابخانه‌ای پرداخته شده است.

نتیجه مطالعات به تولید الگوی کلان به کارگیری مشارکت الکترونیکی ساکنان نواحی دچار افت شهری بر پایه رهیافت مقتدرسازی اجتماع محلی در نواحی دچار افت شهری به عنوان روند انجام پژوهش و تهیه فهرست اولیه سنجها و نشانگرهای مؤثر بر سنجش سطح آمادگی مشارکت الکترونیکی ساکنان نواحی دچار افت شهری منجر شده است (نک. به تصویر ۲)

مرحله دوم: به منظور دستیابی به فهرست نهایی سنجها و نشانگرهای قابل به کارگیری در سنجش سطح آمادگی مشارکت الکترونیکی ساکنان نواحی دچار افت شهری اصفهان، نخست با به کارگیری نتایج برآمده از چارچوب نظری، فنی و تجربی؛ فهرست اولیه ذی‌نفعان درگیر در نواحی دچار افت شهری (فهرست ۲۵ باز یگر اصلی) با استفاده از ترکیب روش‌های چک‌لیست و گلوله برفی معرفی شد. سپس میزان برخورداری از قدرت و منفعت برای هر یک از ذی‌نفعان درگیر در نواحی دچار افت شهری اصفهان بر پایه ارزشگذاری در مقیاس پنج‌گانه

از گسترش دسترسی به فناوری اطلاعات و ارتباطات (ICT) در نواحی دچار افت شهری که شامل دسترسی به ابزار فناوری اطلاعات و ارتباطات و شدت استفاده از این ابزار می‌شوند، امکان دستیابی به یافته‌های سنجش‌گرانه از چگونگی پیاده‌سازی فرایند مقتدرسازی الکترونیکی را تسهیل می‌کند.

مواد و روش پژوهش

این پژوهش بر پایه روش‌شناسی آن (نک. به بند ۳ مقدمه) در شش مرحله تعریف شده است. این روش‌شناسی از دو مسیر بدست آمده است؛ نخست، فرایند پژوهش مبتنی بر الگوی فرایند مقتدرسازی الکترونیکی که گام‌های انجام پژوهش را معرفی می‌کند؛ دوم روش‌های انجام هر مرحله که با استفاده از مرور تجارب داخلی و خارجی مرتبط با موضوع پژوهش مانند انجام تحلیل قدرت ذی‌نفعان با استفاده از ماتریس قدرت، منفعت و استفاده از پرسشنامه در راستای سنجش سطح آمادگی ساکنان معرفی می‌شود.

در این بخش مراحل انجام هر مرحله، فنون و روش‌های به کار گرفته شده و مراحل به کارگیری آن، داده‌ها و اطلاعات، شیوه گردآوری و یافته‌های برآمده از انجام تحلیل‌ها در هر مرحله، به گونه‌ای که قابل به کارگیری در بازتعریف فرایند مقتدرسازی الکترونیکی در

تصویر ۳- معرفی الگوی طبقه‌بندی ذی‌نفعان درگیر در مشارکت الکترونیکی در نواحی دچار افت شهری اصفهان.

طبقه‌بندی چهارگانه محلات دچار افت شهری به ترتیب گونه‌بندی مذکور شامل چهار محله شهشهان، ۲۴ متری، مارچین و قائمیه از نواحی دچار افت شهری اصفهان می‌باشد (تصویر ۵).

مرحله چهارم: به‌منظور سنجش سطح آمادگی برای مشارکت الکترونیکی در جمعیت آماج و انجام نمونه‌گیری، پرسشنامه ساختاریافته، ویژه ساکنان نواحی دچار افت شهری بر پایه رهیافت تمایلات اجتماعی و مقیاس‌گذاری رفتاری پنجگانه طیف لیکرت که شامل گزینه‌هایی برای سنجش ویژگی‌های جمعیت آماج و نشانگرهای سطح آمادگی مشارکت‌پذیری الکترونیکی ساکنان نواحی دچار افت شهری در شهر اصفهان، طراحی شد. به‌منظور تأیید پایایی پرسشنامه و نیز محاسبه حجم نمونه، یک نمونه‌گیری اولیه با ۳۰ عدد نمونه انجام شد و براساس نتایج آن، مواردی از گویه‌های پرسشنامه اصلاح و حجم نمونه با استفاده از روش محاسبه متغیرهای وابسته نسبت به جمعیت کل برای هر یک از محلات دچار افت شهری محاسبه گردید (تعداد نمونه‌ها در محله مارچین ۱۲۹، محله ۲۴ متری ۱۲۸، محله شهشهان ۱۲۷ و محله قائمیه ۱۲۹ عدد محاسبه شده است).

روش انجام نمونه‌گیری تصادفی ساده و مجموع تعداد نمونه‌ها برای یک سطح اطمینان ۹۵ درصدی، ۵۶۰ عدد برای تمامی محلات مورد پژوهش محاسبه شده است.

مرحله پنجم: به‌منظور دستیابی به تحلیل سطح آمادگی جمعیت آماج برای مشارکت الکترونیکی بر پایه فرایند مقتدرسازی الکترونیکی در بازآفرینی محلات دچار افت شهری اصفهان از تحلیل آمار توصیفی باهدف توصیف ویژگی‌های جمعیت آماج، آزمون میانگین ناپارامتریک فریدمن باهدف اولویت‌بندی نشانگرها و آزمون همبستگی اسپیرمن برای سنجش تأثیر نشانگرها بر یکدیگر و رفتار متقابل آن‌ها در محیط نرم‌افزار SPSS استفاده شده است. اعتبار یافته‌های تحلیل در این مرحله بر پایه فرمول آلفای کرونباخ برابر با (۰/۸۴) و روایی آن بر پایه آزمون واریانس یک‌طرفه^{۱۵} با سطح معناداری کمتر از (۰/۰۵) محاسبه شده

طیف لیکرت مشخص شد. بر پایه این ارزش‌گذاری و رتبه‌بندی ذی‌نفعان با استفاده از آزمون میانگین، در چارچوب تحلیل ماتریس قدرت-منفعت، ذی‌نفعان درگیر در چهار دسته ذی‌نفعان کلیدی، ذی‌نفعان فاعل، ذی‌نفعان زمینه‌ای، ذی‌نفعان حاشیه‌ای طبقه‌بندی و معرفی شدند (تصویر ۳). ساکنین نواحی دچار افت شهری اصفهان منفعت زیادی در بازآفرینی شهری دارند ولی سهم برخوردارانی آن‌ها از قدرت اندک است، به این دلیل، در فهرست ذی‌نفعان کلیدی (برپایه ماتریس استاندارد قدرت-منفعت) قرار نمی‌گیرند. در مقابل، اهمیت نقش آن‌ها به‌عنوان جمعیت هدف (جمعیت آماج) فرایندهای مقتدرسازی اجتماع محلی مورد تأکید قرار می‌گیرد که منافع قابل توجهی نیز برای آن‌ها دارد.

بر پایه نظرات ذی‌نفعان کلیدی (۱۲ بازیگر اصلی در بازآفرینی نواحی دچار افت شهری اصفهان) فهرست سنجها و نشانگرهای قابل به‌کارگیری برای سنجش سطح آمادگی ساکنان نواحی دچار افت شهری برای مشارکت الکترونیکی در تحقق اهداف بازآفرینی محلات خود (نک. به تصویر ۲) بر پایه اندازه‌گیری رفتار در مقیاس‌گذاری پنج‌گانه طیف لیکرت ارزش‌گذاری شد. ارزش‌گذاری ذی‌نفعان کلیدی با استفاده از تحلیل آزمون ناپارامتریک میانگین فریدمن در محیط نرم‌افزار SPSS انجام شده است. سطح معناداری نتایج تحلیل آزمون میانگین ناپارامتریک فریدمن کمتر از (۰/۰۵) می‌باشد و بیانگر اعتبار نتایج برآمده از این تحلیل است. دامنه مقادیر به‌دست‌آمده برای نشانگرها بین اعداد (۱/۳) و (۴/۲) قرار دارد و نشانگرهای بیشتر از میانگین (۲/۵) به‌عنوان نشانگرهای مؤثر در سنجش سطح آمادگی برای مشارکت الکترونیکی در تحقق اهداف بازآفرینی محلات دچار افت شهری معرفی شده است (جدول ۴).

مرحله سوم: نواحی دچار افت شهری در چهار گونه نواحی دچار افت شهری واجد ارزش تاریخی، نواحی دچار افت شهری فاقد ارزش تاریخی، سکونت‌گاه‌های غیررسمی، نواحی دچار افت شهری با هسته روستایی معرفی شده‌اند. از این‌رو محدوده مورد مطالعه پژوهش بر پایه

جدول ۴- معرفی سنجها و نشانگرهای سنجش سطح آمادگی مشارکت‌پذیری الکترونیکی ساکنان نواحی دچار افت شهری در شهر اصفهان.

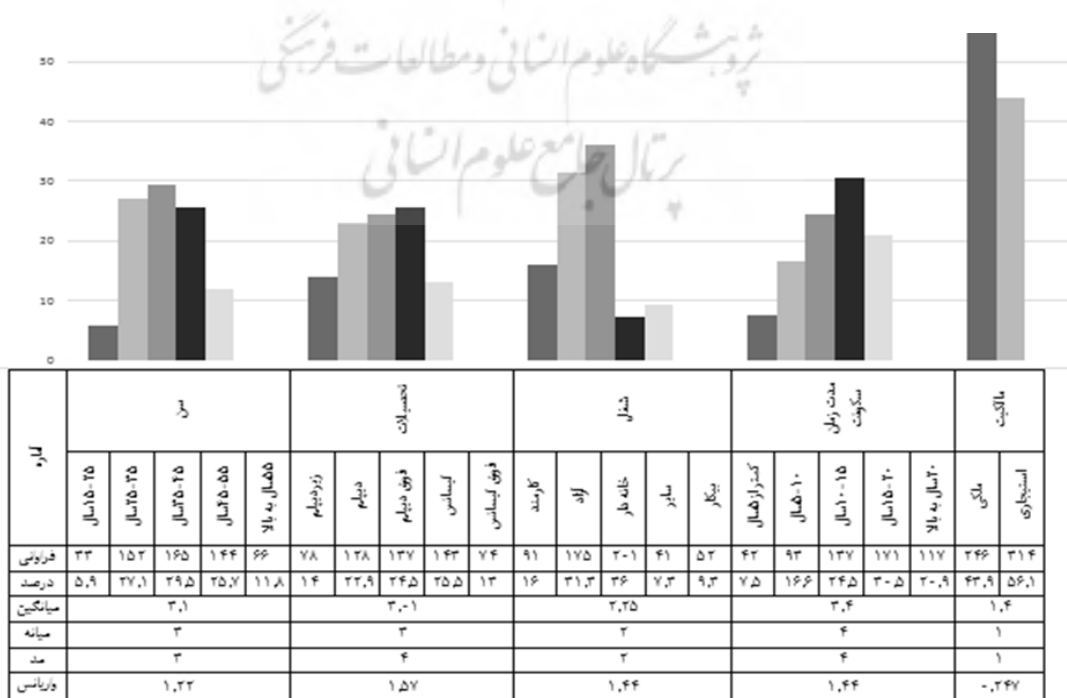
ردیف	سنجها بر پایه فرایند مقتدرسازی الکترونیکی	نشانگرهای سنجش ویژگی‌های مراحل فرایند مقتدرسازی الکترونیکی
۱	آموزش الکترونیکی	آموزش فرایند مقتدرسازی اجتماعات محلی - آموزش فرایند مشارکت مردمی - دسترسی به زیرساخت آموزش آنلاین - جذاب بودن فضای آموزشی در آموزش الکترونیکی - میزان نقدپذیری مسئولان - شناسایی مشکلات اجتماع
۲	یادگیری الکترونیکی	سطح برخوردارانی از ظرفیت سازمانی در جهت یادگیری الکترونیکی (تحصیلات، جمعیت، سن، جنس، فرهنگ) - سطح برخوردارانی از مهارت‌های فناوری ارتباطات و اطلاعات - مهارت رویارویی ساکنان با مشکلات محله
۳	آگاهی	سودمندی اجتماعی - آگاهی ساکنان از حقوق خود - سطح تمایل ساکنان برای عضویت در اجتماعات مجازی - میزان تمایل ساکنان به استفاده از فناوری اطلاعات و ارتباطات در راستای مقتدرسازی - تمایل مسئولان به مقتدرسازی ساکنان
۴	اطلاعات‌رسانی الکترونیکی	شدت ارتباط در فضای سایبرنتیک بین افراد و مسئولین در جهت اطلاع‌رسانی - شدت ارتباط بین افراد اجتماع محلی در فضای سایبرنتیک در جهت اطلاع‌رسانی - اطلاع‌رسانی دوطرفه به هنگام
۵	مشاوره الکترونیکی	شناخت از خود توسط ساکنان به‌عنوان اعضای اجتماع (حس تعلق) - سطح برخوردارانی از سودآوری جهت فعالیت بین مسئولان و ساکنان - میزان رضایت ساکنان از اجتماع - بسج منابع درون اجتماعات و خودیاری (میزان همیاری) - اعتماد ساکنان به یکدیگر - اعتماد ساکنان به مسئولان
۶	همکاری الکترونیکی	برخورداری از کار گروهی - مسئولیت‌پذیری بودن اجتماع - شفافیت در انجام امور و انجام مراحل در پی رفع مشکلات شهری - دگرگونی شدت مشارکت مردمی
۷	درگیری الکترونیکی	شدت پاسخگویی - شدت مطالبه‌گری الکترونیکی - میزان تأثیرگذاری ساکنان بر تصمیمات اتخاذشده برای محله - میزان تمرکززدایی در قدرت در اجتماع منسجم محلی - برخوردارانی از مشارکت سازنده بین مردم و مسئولان
۸	فضای سایبرنتیک	میزان برخوردارانی ساکنان از ابزار فناوری اطلاعات و ارتباطات (مانند کامپیوتر - موبایل هوشمند) - ضرب نفوذ اینترنت - شدت عضویت اجتماعات مجازی - سهولت دسترسی ساکنان به اجتماعات مجازی

مدرک فوق لیسانس می‌باشند. شغل (۳۶ درصد) افراد خانه‌دار، (۳۱/۳ درصد) شغل آزاد و (۱۶ درصد) کارمند هستند. سابقه سکونت اکثر افراد پاسخ‌دهنده بالاتر از ۱۰ سال می‌باشد. (۳۰/۵ درصد) پاسخ‌دهندگان سابقه سکونت ۱۵ تا ۲۰ سال و (۲۴/۵ درصد) دارای سابقه سکونت ۱۰ تا ۱۵ سال و (۲۰/۹ درصد) سابقه سکونت ۲۰ سال به بالا را دارند؛ که از این تعداد (۴۳/۹ درصد) مالک و (۵۶/۱ درصد) در منازل استیجاری مستقر می‌باشند. ساختار کلی جمعیت آماج نشان از وجود جمعیت جوان و میانسال ۲۵ تا ۵۵ سال، با تحصیلات متوسط رو به پایین و سابقه سکونت ۱۰ سال به بالا دارد (تصویر ۶).

است که پایایی و روایی یافته‌های تحلیل برای گویه‌های پرسشنامه ویژه ساکنان نواحی دچار افت شهری اصفهان را تأیید می‌کند. نتایج برآمده از تحلیل آمار توصیفی جمعیت آماج نشان می‌دهند که بیشترین افراد پاسخ‌دهنده به ترتیب در گروه سنی (۳۵ تا ۴۵ سال)، با (۲۹/۵ درصد)، گروه سنی (۲۵ تا ۳۵ سال) با (۲۷/۱ درصد) و در گروه سنی (۴۵ تا ۵۵ سال) با (۲۵/۷ درصد) قرار دارند. تحصیلات افراد به ترتیب در مقطع لیسانس با (۲۵/۵ درصد)، مقطع فوق‌دیپلم با (۲۴/۵ درصد) و مقطع دیپلم با (۲۲ درصد) می‌باشند که نشان‌دهنده تحصیلات متوسط رو به پایین افراد است و فقط (۱۳ درصد) دارای

تصویر ۵- معرفی محدوده مورد مطالعه (معرفی موقعیت مکانی محله ۲۴ متری، شش‌شهان، مارچین، قاتمیه). مأخذ: (محدوده مصوب بافت فرسوده شهر اصفهان مصوب کمیسیون ماده ۵ مورخ ۹۴/۹/۲۴: سرشماری نفوس مسکن، ۱۳۹۵)

تصویر ۶- تحلیل آمار توصیفی جمعیت آماج.

درگیری الکترونیکی و نشانگر شفافیت در انجام امور از سنجه همکاری الکترونیکی ارتباط مستقیم با نشانگرهای حکمرانی خوب شهری و ساختارهای نهادی جامعه دارند که نشان می‌دهد یکی از چالش‌های تحقق فرایند مقتدرسازی الکترونیکی ساکنان نواحی دچار افت شهری اصفهان، موانع نهادی و ساختار قدرت تمرکزگرا در سیستم مدیریت و برنامه‌ریزی شهری است که مشارکت‌پذیری ساکنان این نواحی برای بازآفرینی محلات خود را دشوار می‌کند.

پنجم: محاسبه میانگین نشانگرهای مرتبط با هر سنجه در آزمون میانگین، نشان می‌دهد سنجه‌های فضای سایبرنتیک (۳/۸)، یادگیری الکترونیکی (۲/۸۶)، آگاهی (۲/۷۹) و مشاوره الکترونیکی (۲/۵۳) اهمیت و قابلیت بیشتری برای پیاده‌سازی فرایند مقتدرسازی الکترونیکی در نواحی دچار افت شهری اصفهان دارند و در مقابل سنجه‌های درگیری الکترونیکی (۲/۲۸)، آموزش الکترونیکی (۲/۰۸)، اطلاع‌رسانی الکترونیکی (۱/۹۶) و همکاری الکترونیکی (۱/۸۵) با دشواری و چالش بیشتری برای پیاده‌سازی فرایند مقتدرسازی الکترونیکی در این نواحی روبرو هستند.

پس از تعیین اولویت‌های سنجه‌ها و نشانگرهای قابل به‌کارگیری در فرایند مقتدرسازی الکترونیکی ساکنان نواحی دچار افت شهری اصفهان در راستای ارتقاء مشارکت الکترونیکی آن‌ها در بازآفرینی محلات خود بر پایه رتبه‌بندی برآمده از آزمون میانگین، نیاز است؛ چگونگی رفتار متقابل سنجه‌ها و نشانگرها نیز در برابر یکدیگر مشخص شود، به‌گونه‌ای که در بازتعریف و طراحی فرایند مقتدرسازی الکترونیکی، مراحل فرایند، نخست دچار رفتار خنثی‌کننده در برابر یکدیگر نشوند و دوم مراحل تقویت‌کننده اثرات متقابل، در پیوند با یکدیگر قرار بگیرند. به این منظور از آزمون همبستگی اسپیرمن^{۱۶} برای تشخیص چگونگی اثرات متقابل سنجه‌ها و نشانگرهای فرایند مقتدرسازی الکترونیکی در نواحی دچار افت شهری اصفهان استفاده شده است و مهم‌ترین یافته‌های برآمده از این آزمون را به‌صورت فشرده، این‌گونه می‌توان معرفی نمود:

نخست: بیشترین ضریب همبستگی مثبت بین نشانگرها و سنجه‌های فرایند مقتدرسازی الکترونیکی در نواحی دچار افت شهری اصفهان مربوط به نشانگرهای سنجه مشاوره الکترونیکی و نشانگرهای یادگیری الکترونیکی می‌باشد. نشانگرهای سنجه مشاوره الکترونیکی شامل سطح برخورداری از سودآوری جهت فعالیت بین مسئولان و ساکنان، رضایت ساکنان از اجتماع خود، اعتماد متقابل بین ساکنان با یکدیگر و ساکنان با مسئولین بیشترین همبستگی را با دیگر سنجه‌ها دارند. این یافته‌ها نشان‌دهنده اهمیت سرمایه اجتماعی در فرایند مقتدرسازی الکترونیکی در فضای سایبرنتیک است. افزون بر این نشانگرهای مهارت رویارویی ساکنان با مشکلات محله از سنجه یادگیری الکترونیکی در مرتبه دوم برخورداری از اولویت قرار می‌گیرد. بر این اساس به‌منظور مقتدرسازی ساکنان دچار افت شهری در فضای سایبرنتیک در جهت تحقق اهداف برنامه‌های بازآفرینی شهری در شهر اصفهان به‌کارگیری سرمایه‌های اجتماعی (اعتماد، رضایت‌مندی، سودآوری در مشارکت مردمی) در جهت افزایش مهارت رویارویی با مشکلات محله توسط ساکنان اهمیت بنیادین دارد (جدول ۷).

دوم: یافته‌های برآمده از کم‌ترین میزان همبستگی بین نشانگرها و سنجه‌های فرایند مقتدرسازی الکترونیکی در نواحی دچار افت شهری

به‌منظور دستیابی به سطح آمادگی ساکنان نواحی دچار افت شهری اصفهان برای مشارکت الکترونیکی بر پایه یک فرایند مقتدرسازی الکترونیکی و پیشبرد اهداف بازآفرینی شهری در این نواحی، سنجه‌ها و نشانگرهای مرتبط با هر یک از مراحل مقتدرسازی الکترونیکی توسط پاسخ‌دهندگان در مقیاس پنج‌گانه طیف لیکرت ارزشگذاری شدند و با استفاده از آزمون میانگین ناپارامتریک فریدمن در محیط نرم‌افزار SPSS رتبه‌بندی نهایی آن‌ها استخراج شد. بروندادهای نهایی برآمده از این مرحله، به‌گونه‌ای که قابل به‌کارگیری در طراحی الگوی فرایند مقتدرسازی الکترونیکی در نواحی دچار افت شهری اصفهان باشند را این‌گونه می‌توان معرفی نمود:

نخست: رتبه‌بندی نشانگرها با بیشترین امتیاز به ترتیب شامل (۱) سطح برخورداری از مهارت‌های فناوری ارتباطات و اطلاعات (سنجه یادگیری الکترونیکی)، (۲) سهولت دسترسی افراد به اجتماعات مجازی (سنجه فضای سایبرنتیک)، (۳) میزان برخورداری ساکنان به ابزار فناوری اطلاعات و ارتباطات (فضای سایبرنتیک)، (۴) ضریب نفوذ اینترنت (سنجه فضای سایبرنتیک)، (۵) اعتماد ساکنان به یکدیگر (سنجه مشاوره الکترونیکی)، (۶) تمایل ساکنان به استفاده از فناوری اطلاعات و ارتباطات در راستای مقتدرسازی الکترونیکی (سنجه آگاهی) و (۷) عضویت در اجتماعات مجازی (سنجه فضای سایبرنتیک) می‌شود که با اختلاف معناداری از دیگر نشانگرها ارزش‌گذاری شده‌اند. بیشتر این نشانگرها با سنجه فضای سایبرنتیک مرتبط هستند که نشان از استفاده گسترده از ابزار فناوری ارتباطات و اطلاعات در بین ساکنان نواحی دچار افت شهری و دسترسی ساکنان این نواحی به زیرساخت‌های فضای سایبرنتیک و ابزار فناوری اطلاعات و ارتباطات به‌عنوان بستر تحقق فرایند مشارکت الکترونیکی در بازآفرینی محلات دچار افت شهری اصفهان دارد. افزون بر این، تأکید بر یادگیری الکترونیکی، مشاوره (مشورت) الکترونیکی و آگاهی در استفاده از فناوری اطلاعات و ارتباطات، در فرایند مقتدرسازی الکترونیکی در راستای مشارکت ساکنان در بازآفرینی نواحی دچار افت شهری اصفهان اهمیت ویژه‌ای دارد.

دوم: رتبه‌بندی نشانگرها با کم‌ترین امتیاز به ترتیب شامل (۱) آموزش فرایند مقتدرسازی اجتماعات (سنجه آموزش الکترونیکی)، (۲) آموزش فرایند مشارکت مردمی (سنجه آموزش الکترونیکی)، (۳) تمرکززدایی از قدرت در اجتماع محلی (سنجه درگیری الکترونیکی)، (۴) برخورداری از مشارکت سازنده (سنجه درگیری الکترونیکی)، (۵) شدت ارتباط بین افراد اجتماع محلی و مسئولین در فضای سایبرنتیک در جهت اطلاع‌رسانی (سنجه اطلاع‌رسانی الکترونیکی) و (۶) شفافیت در انجام امور (سنجه همکاری الکترونیکی) می‌شود. بیشترین سهم از این نشانگرها با سنجه درگیری الکترونیکی و آموزش الکترونیکی مرتبط است.

سوم: نشانگرهای آموزش فرایند مشارکت، آموزش فرایند مقتدرسازی و میزان انتقادپذیری مدیران و تصمیم‌گیرندگان از سنجه آموزش الکترونیکی، ارزش‌های اندکی را به خود اختصاص داده‌اند که نشان از دشواری فرایند مقتدرسازی ساکنان نواحی دچار افت شهری اصفهان در مرحله آموزش الکترونیکی و سپس ارتقاء سطح آگاهی دارد.

چهارم: نشانگرهای تمرکززدایی از قدرت و مشارکت سازنده از سنجه

مسئولین از سنجه آموزش الکترونیکی با دیگر نشانگرها از سنجه‌های درگیری الکترونیکی و آگاهی ضریب همبستگی صفر و یا نزدیک به صفر دارد که نشان از وجود کاستی و خلأ جدی در این سنجه در راستای تحقق فرایند مقتدرسازی الکترونیکی و ارتباط با سایر مراحل آن است. بر این اساس پشتیبانی از آموزش الکترونیکی در فرایند مقتدرسازی یک ضرورت اجتناب‌ناپذیر است.

پنجم: سنجه فضای سایبرنتیک به‌عنوان بستر فرایند مقتدرسازی الکترونیکی نیز همبستگی اندکی با سایر سنجه‌ها به‌ویژه (یادگیری الکترونیکی و آگاهی) دارد. باین وجود، نشانگرهای مرتبط با سنجه‌های فضای سایبرنتیک که دسترسی به اجتماعات مجازی و نفوذپذیری اینترنت را شامل می‌شود، سطح برخورداری قابل قبولی در محلات دچار افت شهری دارد که به معنای فراهم‌بودن زمینه زیرساخت‌های فضای سایبرنتیک برای پیاده‌سازی فرایند مقتدرسازی الکترونیکی در جهت تحقق اهداف بازآفرینی شهری است (نک به بند نخست از یافته‌های برآمده از آزمون میانگین).

مرحله ششم: در این مرحله یافته‌های تحلیل سطح آمادگی جمعیت آماج برای مشارکت الکترونیکی در بازآفرینی محلات دچار افت شهری اصفهان (یافته‌های مراحل نخست تا پنجم)، با الگوی کلان فرایند مقتدرسازی الکترونیکی (تصویر ۲) به‌صورت یکپارچه و با استفاده از تحلیل محتوی مصاحبه با متخصصان و روش نقشه‌نگاری ذهنی^{۱۸} مورد تحلیل قرار می‌گیرند. برای انجام مصاحبه با متخصصان و کارشناسان ابتدا فرم مصاحبه ساختار نیافته بر پایه مراحل کلان فرایند مقتدرسازی الکترونیکی در ۶ سوال باز تهیه شد و سپس با ۶ نفر از کارشناسان و متخصصان از بین ذی‌نفعان کلیدی مصاحبه انجام گرفت؛ که پس از انجام مصاحبه پنجم اشباع نظری حاصل شد. در ادامه این روند، پیاده‌سازی مصاحبه‌ها با استفاده از کدگذاری باز در نرم‌افزار Atlas ti 7 انجام پذیرفت. انجام کدگذاری باز، محوری و گزینشی و هم‌چنین ترسیم نمودار کدگذاری در این نرم‌افزار مراحل فرایند مقتدرسازی الکترونیکی را برای نواحی دچار افت شهری منطبق بر مراحل آموزش الکترونیکی، یادگیری الکترونیکی، آگاهی، مشورت الکترونیکی و درگیری الکترونیکی

اصفهان نشان‌دهنده بیشترین واگرایی رفتاری بین سنجه همکاری الکترونیکی با سایر سنجه‌های فرایند مقتدرسازی است. دشوارترین مرحله از پیاده‌سازی یک فرایند مقتدرسازی الکترونیکی در جهت تحقق اهداف بازآفرینی شهری در نواحی دچار افت شهری اصفهان ارتقا سطح همکاری ساکنان با مسئولان است. نکته قابل توجه قرارگیری دشوارترین مرحله (همکاری الکترونیکی) در پی آسان‌ترین مرحله (مشاوره الکترونیکی) بر پایه فرایند مقتدرسازی الکترونیکی است. نشانگرهای مرتبط با سنجه همکاری الکترونیکی که بیشترین همبستگی منفی با سایر نشانگرها را دارند، شامل برخورداری از کارگروهی، شفافیت در انجام امور و انجام مراحل در پی رفع مشکلات شهری و همکاری مردم با مسئولان می‌شوند. این نتایج نشان می‌دهند برخورداری از کارگروهی، شفافیت در انجام امور و انجام مراحل در پی رفع مشکلات شهری، دگرگونی مشارکت مردمی (همکاری مردم با مسئولان) که با اعتماد نهادی مرتبط می‌شود، بیشترین واگرایی را با سایر نشانگرها دارند و بیشترین دشواری و چالش در فرایند مقتدرسازی ریشه در زیرساخت‌های پشتیبان همکاری متقابل بین ساکنان و تصمیم‌گیرندگان است (جدول ۸).

سوم: ضریب همبستگی بین نشانگرهای دسترسی به اجتماعات مجازی (فضای سایبرنتیک) با مهارت رویارویی ساکنان با مشکلات محله (یادگیری الکترونیکی)، آموزش مشارکت مردمی (آموزش الکترونیکی) با شفافیت در انجام امور و انجام مراحل در پی رفع مشکلات شهری (همکاری الکترونیکی)، ضریب نفوذپذیری اینترنت (فضای سایبرنتیک) با برخورداری از مشارکت سازنده (درگیری الکترونیکی) و میزان انتقادپذیری مسئولین از (آموزش الکترونیکی) با اطلاع از حقوق شهروندی (آگاهی) صفر و یا بسیار نزدیک به صفر^{۱۷} به‌دست آمده است. این نتایج نشان از تبعیت اندک الگوی رفتاری سنجه‌های فضای سایبرنتیک و آموزش الکترونیکی از الگوی رفتاری سایر سنجه‌ها در فرایند مقتدرسازی الکترونیکی در نواحی دچار افت شهری در اصفهان به‌منظور تحقق فرایند بازآفرینی دارند.

چهارم: نشانگرهای آموزش مشارکت مردمی و میزان انتقادپذیری

جدول ۷- معرفی بیشینه‌های ضریب همبستگی بین سنجه‌ها و نشانگرهای مقتدرسازی الکترونیکی در نواحی دچار افت شهری اصفهان.

نشانگرها	سنجه‌ها	ضریب همبستگی	سنجه‌ها	نشانگرها
سطح برخورداری از سودآوری جهت فعالیت بین ساکنان و مسئولان	مشاوره الکترونیکی	۰/۶۲	یادگیری الکترونیکی	مهارت رویارویی ساکنان با مشکلات محله
میزان تأثیرگذاری ساکنان بر تصمیمات اتخاذشده برای محله	درگیری الکترونیکی	۰/۵۷	اطلاع‌رسانی الکترونیکی	اطلاع‌رسانی دوطرفه به‌هنگام
آموزش فرایند سنتی مشارکت مردمی	آموزش الکترونیکی	۰/۴۶۲	آموزش الکترونیکی	آموزش فرایند مقتدرسازی اجتماعات محلی
رضایت‌مندی ساکنان از اجتماع	مشاوره الکترونیکی	۰/۴۶۰	مشاوره الکترونیکی	سطح برخورداری از سودآوری جهت فعالیت مسئولان و ساکنان
اعتماد ساکنان نسبت به یکدیگر	مشاوره الکترونیکی	۰/۴۲	مشاوره الکترونیکی	اعتماد ساکنان نسبت به مسئولان
رضایت‌مندی ساکنان از اجتماع خود	مشاوره الکترونیکی	۰/۴۰	یادگیری الکترونیکی	مهارت رویارویی ساکنان با مشکلات محله

جدول ۸- معرفی کمینه‌های ضریب همبستگی بین سنجه‌ها و نشانگرهای مقتدرسازی الکترونیکی در نواحی دچار افت شهری اصفهان.

نشانگرها	سنجه‌ها	ضریب همبستگی	سنجه‌ها	نشانگرها
برخورداری از کارگروهی	همکاری الکترونیکی	-۰/۴۶	فضای سایبرنتیک	عضویت در گروه‌های مجازی
شفافیت در انجام امور و انجام مراحل در پی رفع مشکلات شهری	همکاری الکترونیکی	-۰/۴۱۷	درگیری الکترونیکی	شدت پاسخگویی
دگرگونی مشارکت مردمی (همکاری مردم با مسئولان)	همکاری الکترونیکی	-۰/۴۱۲	مشاوره الکترونیکی	شناخت از خود توسط ساکنان به‌عنوان اعضا اجتماع (حسن تعلق)
شفافیت در انجام امور و انجام مراحل در پی رفع مشکلات شهری	همکاری الکترونیکی	-۰/۴۰	یادگیری الکترونیکی	برخورداری از مهارت‌های فناوری ارتباطات و اطلاعات

معرفی می‌کند. تحلیل یکپارچه به منظور دستیابی به الگوی نهایی نواحی دچار افت شهری اصفهان بر پایه فناوری اطلاعات و ارتباطات فرایند مقتدرسازی الکترونیکی در راستای ارتقاء سطح مشارکت ساکنان (ICT) در فضای سایبرنتیک فراهم شود (جدول ۹).
جدول ۹- تحلیل یکپارچه سنجش سطح آمادگی برای مشارکت الکترونیکی ساکنان نواحی دچار افت شهری اصفهان به منظور بازتعریف فرایند مقتدرسازی الکترونیکی.

سنجه	نقش نشانگر	معرفی نشانگرهای سنجش ویژگی‌های مراحل فرایند مقتدرسازی الکترونیکی
آموزش الکترونیکی	نشانگرهای دارای اهمیت زیاد (غیرقابل حذف)	جذاب بودن فضای آموزشی در آموزش الکترونیکی - آموزش فرایند مقتدرسازی اجتماعات محلی
	نشانگرهای دارای اهمیت کم (قابل حذف)	شناسایی مشکلات اجتماع - میزان نقدپذیری مسئولان - دسترسی به زیرساخت آموزش آنلاین - آموزش فرایند سنتی مشارکت مردمی
یادگیری الکترونیکی	نشانگرهای دارای اهمیت زیاد (غیرقابل حذف)	آموزش الکترونیکی از الگوی رفتاری متمایز از سایر سنجها در فرایند مقتدرسازی الکترونیکی برخوردار است ولی ارتباط زیادی با یادگیری و مشورت الکترونیکی دارد. آموزش فرایند مقتدرسازی اجتماعات محلی یک مرحله دشوار ولی ضروری است. دشوارترین مرحله از سطح آمادگی برای پیاده‌سازی فرایند مقتدرسازی الکترونیکی، آموزش الکترونیکی است. سطح برخورداری از مهارت‌های فناوری ارتباطات و اطلاعات
	نشانگرهای دارای اهمیت کم (قابل حذف)	سطح برخورداری از ظرفیت سازمانی در جهت یادگیری الکترونیکی (تحصیلات، جمعیتی، سنی، جنسی، فرهنگی) - مهارت رویارویی ساکنان با مشکلات محله
آگاهی	نشانگرهای دارای اهمیت زیاد (غیرقابل حذف)	ضریب همبستگی (۰,۶۲) بین نشانگرهای مهارت رویارویی ساکنان با مشکلات محله و سطح برخورداری از سودآوری جهت فعالیت بین مسئولان و ساکنان از سنجه درگیری الکترونیکی و ضریب همبستگی (۰,۴۰) بین نشانگرهای مهارت رویارویی ساکنان با مشکلات و رضایتمندی ساکنان از اجتماع خود، نشان از ارتباط شدید این مرحله با مراحل آموزش و مشورت الکترونیکی دارد. نخستین مرحله از سطح آمادگی برای پیاده‌سازی فرایند مقتدرسازی الکترونیکی، یادگیری الکترونیکی است.
	نشانگرهای دارای اهمیت کم (قابل حذف)	تمایل ساکنان برای عضویت در اجتماعات مجازی - سودمندی اجتماعی - تمایل مسئولان به مقتدرسازی ساکنان - میزان تمایل ساکنان به استفاده از فناوری اطلاعات و ارتباطات در راستای مقتدرسازی
اطلاع‌رسانی الکترونیکی	نشانگرهای دارای اهمیت زیاد (غیرقابل حذف)	آگاهی ساکنان از حقوق خود
	نشانگرهای دارای اهمیت کم (قابل حذف)	دومین مرحله از سطح آمادگی برای پیاده‌سازی فرایند مقتدرسازی الکترونیکی
همکاری الکترونیکی	نشانگرهای دارای اهمیت زیاد (غیرقابل حذف)	-
	نشانگرهای دارای اهمیت کم (قابل حذف)	اطلاع‌رسانی دوطرفه به‌هنگام - شدت ارتباط بین افراد اجتماع محلی در فضای سایبرنتیک در جهت اطلاع‌رسانی - شدت ارتباط در فضای سایبرنتیک بین افراد و مسئولان در جهت اطلاع‌رسانی
مشورت الکترونیکی	نشانگرهای دارای اهمیت زیاد (غیرقابل حذف)	ضریب همبستگی (۰,۵۷) بین نشانگرهای اطلاع‌رسانی دوطرفه به‌هنگام و میزان تأثیرگذاری ساکنان بر تصمیمات اتخاذشده برای محله از سنجه درگیری الکترونیکی
	نشانگرهای دارای اهمیت کم (قابل حذف)	وجود اعتماد بین ساکنان و مسئولان - شناخت از خود توسط ساکنان به‌عنوان اعضا اجتماع محلی (حس تعلق) - اعتماد ساکنان به یکدیگر
همکاری الکترونیکی	نشانگرهای دارای اهمیت زیاد (غیرقابل حذف)	سطح برخورداری از سودآوری جهت فعالیت بین مسئولان و ساکنان - میزان رضایت ساکنان از اجتماع - بسیج منابع درون اجتماعات و خودیاری (میزان همیاری)
	نشانگرهای دارای اهمیت کم (قابل حذف)	سومین مرحله از سطح آمادگی برای پیاده‌سازی فرایند مقتدرسازی الکترونیکی است. ضریب همبستگی (۰,۴۶) بین نشانگرهای سطح برخورداری از سودآوری جهت فعالیت بین مسئولان و ساکنان و میزان رضایت ساکنان از اجتماع و ضریب همبستگی (۰,۴۲) بین نشانگرهای وجود اعتماد بین ساکنان و مسئولان نشان از ارتباط شدید بین این مرحله و سرمایه‌های اجتماعی جامعه هدف (اعتماد، رضایتمندی، سودآوری در مشارکت مردمی) است. بین این مرحله و مراحل آموزش و یادگیری الکترونیکی ارتباط شدید وجود دارد.
فضای سایبرنتیک	نشانگرهای دارای اهمیت زیاد (غیرقابل حذف)	-
	نشانگرهای دارای اهمیت کم (قابل حذف)	دگرگونی مشارکت مردمی - مسئولیت‌پذیر بودن اجتماع - برخورداری از کار گروهی - شفافیت در انجام امور و انجام مراحل در پی رفع مشکلات شهری
درگیری الکترونیکی	نشانگرهای دارای اهمیت زیاد (غیرقابل حذف)	وجود ضرایب همبستگی منفی متعدد با نشانگرهای سایر سنجها نشان از بیشترین واگرایی رفتاری بین سنجه همکاری الکترونیکی با سایر سنجها فرایند مقتدرسازی دارد.
	نشانگرهای دارای اهمیت کم (قابل حذف)	- شدت پاسخگویی - شدت مطالبه‌گری الکترونیکی
فضای سایبرنتیک	نشانگرهای دارای اهمیت زیاد (غیرقابل حذف)	میزان تأثیرگذاری ساکنان بر تصمیمات اتخاذشده برای محله - برخورداری از مشارکت سازنده - میزان تمرکززدایی در قدرت در اجتماع متنسجم محلی
	نشانگرهای دارای اهمیت کم (قابل حذف)	نشانگرهای مرتبط با ویژگی‌های ساختارهای نهادی در این مرحله (تمرکززدایی و اثرگذاری بر تصمیمها) به تعارض بین کاربران فرایند (نهادهای رسمی و ساکنان) می‌انجامد و پیاده‌سازی فرایند مقتدرسازی را با چالش مواجه می‌کند. دشوارترین مرحله از سطح آمادگی برای پیاده‌سازی فرایند مقتدرسازی الکترونیکی پس از آموزش الکترونیکی این مرحله می‌باشد.
فضای سایبرنتیک	نشانگرهای دارای اهمیت زیاد (غیرقابل حذف)	عضویت در اجتماعات مجازی - سهولت دسترسی افراد به اجتماعات مجازی - میزان برخورداری ساکنان به ابزار فناوری اطلاعات و ارتباطات - ضریب نفوذپذیری اینترنت
	نشانگرهای دارای اهمیت کم (قابل حذف)	-
فضای سایبرنتیک	نشانگرهای دارای اهمیت کم (قابل حذف)	آماده‌ترین سنجه برای پیاده‌سازی فرایند مقتدرسازی الکترونیکی، فضای سایبرنتیک است (فراهم بودن زیرساخت‌های موردنیاز).

نتیجه

معرفی نمود (تصویر ۱۰):
نخست: سنجه‌های اطلاع‌رسانی و همکاری الکترونیکی در فرایند مقتدرسازی الکترونیکی در نواحی دچار افت شهری اصفهان قابل پیاده‌سازی نیستند؛ بنابراین فرایند مقتدرسازی الکترونیکی در نواحی دچار افت شهری اصفهان، یک فرایند پنج‌مرحله‌ای است که به ترتیب

مرحله هفتم: در این مرحله برپایه یافته‌های برآمده از فرایند انجام پژوهش و بروندادهای تحلیل در مراحل گوناگون آن (مراحل شش‌گانه تحلیل)، ویژگی‌های اصلی یک فرایند مقتدرسازی الکترونیکی در بستر فضای سایبرنتیک، به‌منظور ارتقاء مشارکت ساکنان نواحی دچار افت شهری در بازآفرینی سکونتگاه خود در شهر اصفهان را این‌گونه می‌توان

را از مزیت‌های آن برخوردار سازد. چرخه مقتدرسازی الکترونیکی تا دستیابی به بالاترین سطح مشارکت (یعنی مشارکت در تصمیم‌گیری) در بازآفرینی شهری نواحی دچار افت شهری اصفهان قابل تکرار است. این الگو منطبق بر محدودیت‌های بافت‌های دچار افت شهری اصفهان برآمده از مشاهدات و تحلیل‌های انجام‌شده (نک. به مرحله پنجم از بخش روش انجام پژوهش) با قابلیت‌های پنج‌گانه (آموزش الکترونیکی، یادگیری الکترونیکی، آگاهی، مشاوره الکترونیکی، درگیری الکترونیکی) می‌باشد که بستر مناسبی در راستای آموزش فرایند مقتدرسازی الکترونیکی برای ساکنان این نواحی، ارتقا مهارت استفاده از فناوری اطلاعات و ارتباطات و روبرویی با مشکلات محله، ارتقا در آگاهی با استفاده از عضویت اعضا در اجتماعات مجازی و ارتقا تمایل ساکنان و مسئولان به مقتدرسازی، ارتقا سرمایه اجتماعی و اعتماد دو طرفه، ارتقا پاسخگویی و شفافیت در مطالبه‌گری شهروندان را فراهم می‌کند.

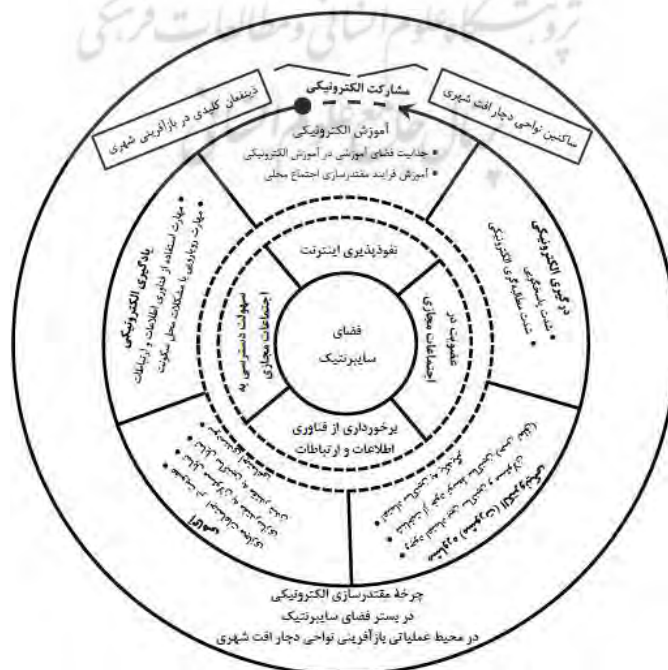
در این پژوهش الگوی فرایند مقتدرسازی در بستر فضای سایبرنتیک را به منظور ارتقا مشارکت ساکنان نواحی دچار افت شهری اصفهان برای بازآفرینی سکونتگاه‌های آن‌ها معرفی شده است. بر پایه مطالعات انجام پذیرفته‌شده این فرایند برای نواحی دچار افت شهری اصفهان شامل مراحل آموزش الکترونیکی، یادگیری الکترونیکی، آگاهی، مشاوره الکترونیکی، درگیری الکترونیکی می‌باشد که در مقایسه با الگوی کلان برآمده از مطالعات نظری، فنی و تجربی مراحل همکاری الکترونیکی و اطلاع‌رسانی الکترونیکی را شامل نمی‌شود که دلایل آن را می‌توان در ساختارهای فرهنگی و سیاسی جامعه جستجو کرد. این فرایند متمایز با فرایند مقتدرسازی الکترونیکی بر پایه مشارکت شهروندی مبتنی بر مراحل اطلاع‌رسانی الکترونیکی، مشاوره الکترونیکی، همکاری الکترونیکی و درگیری الکترونیکی (Mackintosh, 2004) نیز می‌باشد. الگوی به‌دست‌آمده منطبق بر ساختارهای فرهنگی، اجتماعی و سیاسی ساکنان نواحی دچار افت شهری اصفهان است. دامنه تعمیم

از سنجه‌های آموزش، یادگیری، آگاهی، مشاوره (مشورت) و درگیری (همگی با پسوند الکترونیکی) در بستر فضای سایبرنتیک تشکیل می‌شود و به صورت یک زنجیره پیوسته در قلمرو عمل و اختیار بازآفرینی شهری نواحی دچار افت شهری اصفهان در طول زمان تداوم پیدا می‌کند.

دوم: ویژگی‌های اصلی جمعیت آماج (بهره‌برداران) از فرایند مقتدرسازی الکترونیکی در نواحی دچار افت شهری اصفهان، از یک سو بازیگران یا دینفعان کلیدی در سیستم مدیریت شهری اصفهان به‌ویژه شهرداری مرکزی، شهرداری منطقه، سازمان نوسازی و بهسازی شهری (وابسته به شهرداری اصفهان)، شورای اسلامی شهر اصفهان، استانداری اصفهان و مهندسین مشاور نوسازی و بهسازی (دفاتر تسهیل‌گری) و از سوی دیگر جمعیت جوان و میانسال ۲۵ تا ۵۵ سال، با تحصیلات متوسط (کاردانی و کارشناسی) با سابقه سکونت ۱۰ سال و بیشتر و شاغل در بخش خصوصی هستند.

سوم: رفتار متمایز و مستقل سنجه آموزش الکترونیکی در فرایند مقتدرسازی الکترونیکی نشان می‌دهد (۱) آغاز چرخه مقتدرسازی الکترونیکی با آموزش الکترونیکی خواهد بود و (۲) دستاوردهای رفتاری سایر مراحل مقتدرسازی الکترونیکی (به‌ویژه مراحل آگاهی و مشورت الکترونیکی) تابع دستاوردهای مرحله آموزش الکترونیکی است.

چهارم: بیشترین سهم از عملیات مقتدرسازی الکترونیکی به منظور ارتقاء سطح مشارکت ساکنان نواحی دچار افت شهری اصفهان، به ترتیب به مراحل آموزش و درگیری الکترونیکی اختصاص می‌یابد. این ویژگی‌ها، فرایند عمومی مقتدرسازی الکترونیکی را در انطباق با شرایط، قیود و محدودیت‌های موجود در نواحی دچار افت شهری اصفهان قرار می‌دهد و می‌توان از آن به‌عنوان دستور کار توسعه مشارکت عمومی در فضای سایبرنتیک در نواحی دچار افت شهری اصفهان بهره گرفت. به‌گونه‌ای که سطح مشارکت در بازآفرینی شهری بین ساکنان و تصمیم‌گیرندگان را ارتقاء داده و سیستم برنامه‌ریزی شهری

تصویر ۱۰- بازتعریف فرایند مقتدرسازی الکترونیکی به منظور ارتقاء سطح مشارکت ساکنان نواحی دچار افت شهری اصفهان در بازآفرینی شهری در این نواحی.

ابزارهای ارتقا مشارکت شهروندی در فضای سایبرنتیک در قالب نرم‌افزارهای کامپیوتری می‌انجامد.

و عمق یافته‌های پژوهش نشان از امکان‌پذیری این الگو در فضای سایبرنتیک دارد. راه‌یابی این الگو در حوزه علوم کامپیوتری به تولید

پی‌نوشت‌ها

فصلنامه علوم و فناوری اطلاعات، دوره ۲۱، شماره ۱، صص ۵۰-۶۵. هراوند، سعید و کاشانچی، علیرضا (۱۳۹۲)، عوامل مؤثر بر یادگیری الکترونیکی، فصلنامه راهبردهای آموزش در علوم پزشکی، دوره ۶، شماره ۲، صص ۸۹-۹۳.

Abu-Shanab, E., and Al-Dalou, R. (2013), E-Participation levels and technologies. 6th, *International conference on Information technology*.

Alharbi, A., Kang, K., Sohaib O. (2017). Citizens Engagement In E-participation On Government Websites Through SWAT model: A case of Saudi Arabia. *Pacific Asia Conference on Information Systems (PACIS)*.

Chen, Y. and Michael, J. (2017). *Routledge Hand book on Technology in Government*, Publisher Routledge; 1 edition (24 February, 2017).

De Filippi, F. and Balbo, R. (2011), Planning for real: ICT as a tool in urban regeneration. *The Built & Human Environment Review*, Vol. 4, Special Issue 1.

Department of Economic And Social Affairs. (2018), *Gearing E-Government Survey 2018*, Gearing E- Government to Support Transformation Towards Sustainable and resilientsto.

Freire, P. (1972), *Pedagogy of the oppressed*, Translated by Myra Bergman Ramos, Harmondsworth, Penguin Books.

Gigler, B. (2004), Including the Excluded- Can ICTs empower poor communities? Towards an alternative evaluation framework based on the capability approach, *Paper for 4th International Conference on the Capability Approach*, 5-7 September, 2004, University of Pavia, Italy.

International Association For Public Participation (Iap2). (2007), IAP2 spectrum of public participation.

Lee, J. and Kim, S. (2014), "Active citizen e-participation in local governance: do individual social capital and e-participation management matter?", Proceedings of the 47th Hawaii International Conference on System Sciences (HICSS), Waikoloa, HI, 6-9 January, pp. 2044-2053

Macintosh, A. (2004), *Characterizing e-participation in policy-making*, Proceeding of the 37th Annual Hawaii International Conference on System Sciences (HIC-37), Vol5

Mahdizadeh, H. and Biemans, H. And Mulder, M. (2008), Determining Factors Of The Use Of E-Learning Environments By University Teachers, *Journal of Computers and Education*, Vol. 51, issue 1, pp. 142-154.

Makinen, M. (2006), Digital Empowerment As a Process For Enhancing Citizens Participation, *E-learning Journal*, Vol. 3, N 3, p.p 381-394.

Nemer, D. and Tsikerdekis M. (2017). *Political Engagement and ICTs: Internet Use in Marginalized Communities*. *Journal of the Association for Information Science and Technology*, vol 4,

1. Approach.
2. Conceptual Mapping.
3. Urban Regeneration.
4. Public Private Partnership (PPP).
5. Community Empowerment.
6. Power.
7. E-Empowerment.
8. E-Informing.
9. E-Consulting.
10. E- Collaboration.
11. E- Involving.
12. E-Edjucation.
13. E-Learning.
14. Awarnes.
15. One-Way ANOVA.

۱۶. با توجه به وجود داده‌های ناپارامتریک از آزمون همبستگی اسپیرمن استفاده شده است.

۱۷. ضریب ۰/۰۰۱ نیز در نظر گرفته شده است.

18. Mind Mapping.

فهرست منابع

- اشرف نظری، علی (۱۳۹۰)، تصور فوکویی و پسا فوکویی از قدرت، فصلنامه علمی و پژوهشی سیاست، دوره ۴۱، شماره ۳، صص ۳۴۱-۳۵۸.
- بابایی، محمود (۱۳۸۹)، مقدمه‌ای بر یادگیری الکترونیکی، پژوهشگاه علوم و فناوری اطلاعات ایران و نشر چاپار، تهران.
- بهیان، شاپور (۱۳۸۹)، روش‌شناسی میشل فوکو، فصلنامه علوم اجتماعی، دوره ۴، شماره ۸، صص ۱۰-۲۵.
- دریغوس، هیوبرت؛ رابینو، پل (۱۳۸۷)، میشل فوکو: فراسوی ساخت‌گرایی و هرمنوتیک، ترجمه حسین بشیریه، انتشارات نی، تهران.
- زبیری، کرامت‌الله؛ شیخی، عبدالله و باقر عطاران، مرضیه (۱۳۹۲)، ارزیابی میزان آگاهی عمومی شهروندان پیرانشهر از حقوق شهروندی و قوانین شهری، فصلنامه علمی و پژوهش‌های جغرافیایی برنامه‌ریزی شهری، دوره ۱، شماره ۱، صص ۵۹-۷۷.
- شاطریان، محسن؛ اکبری ارمکی، زکيه (۱۳۹۴)، رهیافت تجدید حیات شهری در راستای کاهش فرسودگی و فقر شهری (مطالعه موردی: بافت قدیم شهر کاشان)، فصلنامه علمی و پژوهشی جغرافیا، دوره ۱۳، شماره ۴، صص ۱۱۹-۱۴۲.
- شریفیان ثانی، مریم (۱۳۸۰)، مشارکت شهروندی، حکمرانی شهری و مدیریت شهری، فصلنامه علمی و پژوهشی مدیریت شهری، شماره ۸، صص ۴۲-۵۴.
- عبدی دانشپور، زهره (۱۳۹۴)، درآمدی بر نظریه‌های برنامه‌ریزی شهری با تأکید ویژه بر برنامه‌ریزی شهری، انتشارات دانشگاه شهید بهشتی، تهران.
- غیاثوند، مهدی (۱۳۹۰)، معانی چهارگانه آگاهی، فصلنامه علمی و پژوهشی ذهن، دوره ۱۲، شماره ۴۵، صص ۱۱۸-۱۳۶.
- فرهادی، ربابه (۱۳۸۴)، آموزش الکترونیکی پارادایم جدید در عصر اطلاعات،

Sahid ullah, M. (2017). Empowerment of the Rural Poor through Access to ICT: A Case Study of the Union Information and Service Centre Initiative in Bangladesh. *Journal of Creative Communication* .Vol. 12, No. 2, pp. 1-17.

Sanford, C. and Rose, J. (2007), *Characterizing E-participation*, *Internstionl Journsl of Information Management*, Vol. 27, pp. 404-421.

Southern, A. and Townsend, A. (2005), *Information and Communication Technologies and their Role in Urban Regeneration*. Publish by Routledge, Local Economy, Vol. 20, No. 3, pp. 266-279.

Tallon, A. (2013), *Urban Regeneration in the UK*. Publish by Routledge.

Thomson, A., Perry, j. and Miler, Th. (2009), Conceptualizing and Measuring Collaboration, *Journal of Public Administration Research and Theory Advance Access*.

n. 23, p.p 271-280.

Nkosi, Al. (2003). *An Evolution of a Women Empowerment: Life Skills Program in an Informal Settlement*. Dissertation in Social Work, Faculty of Arts, Rand Afrikaans University, Johannesburg.

Parsazadeh, N. and Norziha, M. and Hematian, A. (2013), *A Review On The Success Factors Of E-Learning*, Faculty of Advanced Informatics School Universiti Teknologi Malaysia, Kuala Lumpur, Malaysia.

Rappaport, J. (1987), *Terms Of Empowerment, exemplars Of Community Psychology*. American Journal of Community Psychology, No. 15, pp. 121-144.

Roberts, P. and Skyes, H. (2000), *Urban Regeration: Handbook*, Sage Publications, London.

Sadan, E. (1997), *Empowerment and Community Planning*, Translated by Richard Flantz, Hakibbutz Hameuchad Publishers.

Designing an E- Empowerment Model to Improve the Level of Participation in the Urban Decline Regeneration of Esfahan*

Khatereh Amiri¹, Mohammad Massoud^{**2}, Dariush Moradi Chadegani³, Negin Sadeghi⁴, Faramarz Safi Esfahani⁵

¹Ph.D student in Urban Planning, Islamic Azad University of Isfahan Khorasgan Branch, Isfahan, Iran.

²Professor, Faculty of Architecture and Urban Planning, University of Arts, Isfahan, Iran.

³Assistant Professor, Faculty of Architecture and Urban Planning, University of Arts, Isfahan, Iran.

⁴Assistant Professor, Faculty of Architecture and Urban Planning, Islamic Azad University of Isfahan Khorasgan Branch, Isfahan, Iran.

⁵Assistant Professor, Faculty of Computer Science, Islamic Azad University of Isfahan Khorasgan Branch, Isfahan, Iran.

(Received: 18 May 2020, Accepted: 6 Jul 2020)

The development of cities has caused the expansion of urban areas, especially in metropolitan areas. These areas include a complex mix of physical, social, economic, and environmental problems that intensify: exhaustion, poverty, environmental pollution, and social anomalies, in this situation there is a need for urban management systems and urban planning. Urban Regeneration is one of the recent ways of intervening in these areas, which uses community empowerment in order to improve residents's level of participation, to solved the problems of such areas. The goal of community empowerment process is to increase residents's share of the structure of power sources in society, and improving their ability to participate in guiding and controlling changes in and around living environment, which are formed in the context of communication and cooperation between residents and the decision makers. E- empowerment is used to facilitate the relationship between residents and decision makers in order to improve the level of transparency, accountability and access to good governance. Due to the widespread use of cybernetic space by citizens, the realization of E- empowerment in urban decline areas, can be a good solution to improve resident's participation in order to regeneration of these areas. Based on three concepts of: e-participation, e- empowerment and cybernetic space, the participation level of residents in order to regenerate urban declines was assessed in this study, to achieve e-empowerment process adapted pattern for Isfahan declines. The type of this research is: inductive, practical- benefit, descriptive-analytic, which was done by using below analytic methods: A) Stakeholders analysis (using power- benefit matrix analysis. B-1) Descriptive- statistic analysis. B-2) Fridman test, B-3) Spearman rank correlation in the SPSS software envi-

ronment. C) Mind mapping. By measures and indicators valuation of e-empowerment process, the above analysis led to e-participation level evaluation in Isfahan's urban decline, and it's adapted pattern in above districts was produced. The most important findings from the analysis, illustrates that e- empowerment in Isfahan urban declines is a five-step cyclic process, consist of e- education, e-learning, awareness, e-consulting and involving, in cybernetic space context. This process provides the ground for the participation promotion of key stakeholders specially: central municipality, the district municipality, Renovation and Restoration Organization of Isfahan, Isfahan Islamic Council, Isfahan Governor's Office and Renovation and Improvement Consulting Engineers (Facilitating Offices) and residents of these districts. In this process, the stages of e-learning, awareness and e-involving, in turn are the most important and the hardest steps of implementing, and it's realization on one hand depends on the effects of social capital (such as trust, satisfaction, profitability in public participation) and on the other hand depends on formal institutional structures (such as: decentralization and decision-making).

The resulted pattern is match to the cultural, social and political structures of the community of urban decay in Isfahan. The depth of the research results indicates the feasibility of this pattern in cybernetic space. This pattern will be used in computer science field, and will lead to the production of tools (application) to extol public participation in cyberspace in the computer software form.

Keywords

Urban Decline, E-Participation, E-empowerment, Cybernetic Space, Urban Regeneration, Esfahan.

*This article is extracted from the first author's doctoral dissertation, entitled: "Explaining the application of cybernetic space capacities to design community empowerment model urban decay areas Esfahan", under the supervision of the second and third authors and the advisory of the fourth and fifth authors in the Faculty of Architecture and Urban Planning of the Islamic Azad University of Isfahan Khorasgan Branch.

**Corresponding Author: Tel: (+98-913) 3137571, Fax: (+98-31) 37886387, E-mail: m.masoud@aiui.ac.ir